Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Lausunto

19.02.2024

MIG-245516
00.03.00
MIGDno-2024-426

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vähimmäissäännöistä laittomassa maahantulossa unioniin, kauttakulussa unionin kautta ja unionin alueella oleskelussa avustamisen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä neuvoston direktiivin 2002/90/EY ja neuvoston puitepäätöksen 2002/946/YOS korvaamisesta COM(2023) 755 final; Maahanmuuttoviraston lausunto

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa. Direktiiviehdotuksen tavoitteena on määritellä ihmissalakuljetusta koskevat rikokset, määrätä tehokkaat ja yhdenmukaiset rangaistukset, parantaa lainkäyttövaltaa, vahvistaa jäsenvaltioiden resursseja ja parantaa tiedonkeruuta. Ehdotuksessa selvennetään myös, että direktiivin tarkoituksena ei ole leimata kolmansien maiden kansalaisia rikollisiksi salakuljetetuksi tulemisen vuoksi eikä säätää rangaistavaksi perheenjäsenille annettavaa apua eikä kolmansien maiden kansalaisille oikeudellisten velvoitteiden mukaisesti annettavaa humanitaarista apua tai tukea heidän perustarpeidensa kattamiseksi.

Maahanmuuttovirasto tukee ehdotuksen tavoitteita, kuten viranomaisyhteistyön ja tiedonkeruun parantamista sekä erityisesti ehdotuksessa edellä mainittua selvennystä direktiivin tarkoituksesta. Virasto toteaa ihmissalakuljetusten vastaisen työn olevan tärkeää ja rikosten vakavuuden vuoksi on tarpeellista varmistaa mahdollisimman kattavasti kyseessä olevien rikosten ennaltaehkäisy ja torjunta.

Ulkomaalaislain 148 §:ssä ja 149 §:ssä säädetään kolmannen maan kansalaisen maastapoistamiseen liittyvistä perusteita, joihin liittyy myös ehdotuksessa todetulla tavalla rikolliseen toimintaan liittyviä perusteita. Mikäli kolmannen kansalaisella on ollut oleskelulupa ja hänet karkotetaan maasta, seuraamuksena on ulkomaalaislain 59 §:n mukaisesti oleskeluluvan raukeaminen, jolloin oleskelulupaa ei ole tarpeen erillisellä hallintopäätöksellä tarpeen peruuttaa.

Maasta poistamista harkittaessa tulee aina suorittaa ulkomaalaislain 146 §:n mukainen kokonaisharkinta. Kyseisen lainkohdan mukaan, jos käännyttäminen tai maasta karkottaminen taikka siihen liittyvä maahantulokielto perustuisi ulkomaalaisen rikolliseen toimintaan, on otettava huomioon teon vakavuus sekä yleiselle tai yksityiselle turvallisuudelle aiheutunut haitta, vahinko tai vaara.

Maahantulokiellosta säädetään ulkomaalaislain 150 §:ssä. Jos maahantulokielto perustuu rikolliseen toimintaan, huomioon otetaan muun

www.migri.fi

PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10
00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

PO Box 10
FI-00086 Maahanmuuttovirasto
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

muassa rikoksen laji, rikoksen vakavuusaste, rikolliseen toimintaan tarkoitetut tekovälineet, muu maastapoistamisperusteena oleva ei-toivottu toiminta, ammattimaisuus, toistuvuus ja etenkin kokonaisuutena arvioiden sellainen toiminta, johon viranomaisen on perusteltua puuttua ja joka tulisi voida estää.

Virasto toteaa ehdotukseen sisällytettävistä muutoksista yleisellä tasolla, että mahdollisimman selkeiden ja ennakolta määrättyjen säännösten ja käytänteiden voidaan katsoa edesauttavan viranomaisyhteistyötä sekä päätöksentekoa viraston toimivaltaan kuuluvissa asioissa, kuten maastapoistamiseen ja maahantulokieltoon liittyvissä prosesseissa.

Ehdotuksessa esitettyjen tavoitteiden toteutuessa niiden olisi katsottavissa osaltaan edesauttavan kolmannen maan kansalaisen maastapoistamista ja maahantulokieltoa koskevaa käsittely- ja päätöksentekoprosessia. Esimerkiksi ulkomaalaislain 149 § 3 kohdan mukaisessa tilanteessa lainkohta voisi tulla sovellettavaksi tilanteessa, jossa ulkomaalainen on syyllistynyt vakavaan rikokseen ulkomailla. Ulkomailla tehtyyn rikokseen lainkohtaa voisi kuitenkin soveltaa ainoastaan siinä tapauksessa, että rikoksesta ja tuomiosta on saatavilla kiistatonta näyttöä. Näin ollen muun muassa edellä todetun tiedonkeruun parantamisen tavoitteen toteutuessa, siitä olisi nähtävissä olevan hyötyä viraston toimivaltaan kuuluvissa, maastapoistamiseen liittyvissä prosesseissa. Samalla on myös keskeistä varmistaa viranomaisten riittävien resurssien jakautuminen oikeasuhtaisesti edellä kuvattujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ylijohtajan sijainen, vastaanottoyksikön johtaja Elina Nurmi

Asiantuntija Hannu Vilpponen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 19.02.2024 klo 17:26. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Hallintovaliokunta